

"Štajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 krone, za Ameriko pa 6 krov; za drugo inozemstvo se naročino z ozirom na visokost poštine. Naročino je plati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravljivo se nahajata v Ptiju, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas krasite ljubili!

Stajerc

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobodoši in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vraca. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primereno zniža.

Stev. 34.

V Ptiju v nedeljo due 20. avgusta 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani pripravo in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Kanal in električno podjetje na spodnjem dravskem polju.

(2. nadaljevanje*).

V zadnjih dveh številkah našega lista smo že nakratko poglavitne točke o dobičkonosnemu pomenu tega velikanskega podjetja omenili. Proti tem dejstvam ne more niti največji nasprotnik električnega podjetja niti ene resne in pametne vedice ziniti. Kajti z resnico se je pač težko negati. Gotovo je, da ima cela zadeva tudi mnogo slabih posledic, kar je pa sicer pri vsaki tisti stvari samo ob sebi umevno. Ali slabih nasledkov je veliko manj nego dobrih in zato mora vsak nenahujškani človek z veseljem idejo pozdraviti. Gre se vedno o splošni gospodarski blagor in ne samo za posameznike. In splošni gospodarski blagor bi podjetje gotovo pospeševalo.

Kdo mora tajiti, da bi pomerilo podjetje diki gospodarski razvitek celega okraja? No, z gospodarskim razvitkom bi tudi naravnost zemlje in njenih pridelkov, naraslo bi splošno blagostanje. Posestnički bi bilo mogoče, da z najmodernejsimi priznanimi zemljo obdelujejo. Agrarne operacije, ki so tako potrebne in se jih vedno niheta, bi podjetje pospeševalo in uresničilo. Tudi temu vsemu pa imajo nekateri le neko namno kričanje, čes: naša zemlja nam hočejo meti... Za božjo voljo, saj vendar ne živimo v času reparskih vitezov! Podjetje je zahaja in kupi po primerni ceni le takliko zemlje, kolikor se je neobdutno potrebuje. In to razmeroma ni veliko. Komaj 1/4 oralja pride srednjo vzeto na posameznega posestnika; to gotovo ni poselno veliko z ozirom na ostali del zemlje. Rimsilisti se mora pa tudi, da dviga podjetje vrednost zemlje, kar bode govoriti večje vrednosti nego je vrednost oddane polovice oralja. To si lahko vsak izračuni, kdor in hoče misliti. Ako imam 10 oralov sladkega, močvirnatega zemljišča, potem ne budem niso revnejši, ako oddam za gotovi denar pol oralja; pač pa me čaka lepša bodočnost, ako se mi potem zemljo izboljša in s tem pridelke ponosijo; 9 1/2 oralov dobre, po melioraciji izboljšana zemlje je gotovo več vredno nego 10 oralov močvirja.

K vsemu temu pride še nekaj: Kdor nasprotuje temu domačemu električnemu podjetju, ta koristi hravskemu podjetju. Ako bi se torej vedel trnovatosti ali zagrižnosti podjetju na spodnjem dravskem polju škodovalo, imeli bi le na Hrvatskem od tega dobitič. In smejali bi se tam, ki smo se branili proti gospodarskemu napredovanju. Le pomislimo, da so naši pradedje dostikrat take kozle streljali. Biali so se vsake zeleznice, samo zaradi par poštnih fur. Tako je zaostalo mesto Ptuj. Ako bi se znali včas ptujski meščani potegovati za svoje

pravice, peljala bi glavna proga železnice čez to mesto in bi bil danes Ptuj najmanje to, kar je Maribor. Ali naj bodozdaj tudi tako kratkovidni? Ali naj se branimo tistega, kar bodože Hrvatje z veseljem pobasali? Res, potem bi bili vredni, da se nam še slabše godi...

V prihodnji številki hočemo na podlagi številki še nekatere poglavitne točke popisati. Sodbo pa pripustimo ljudstvu. Sicer pa naj že danes nekaj omenimo: tisti, ki najbolj rogovilijo proti nameranemu električnemu podjetju, sami nimajo dosti za izgubiti. S bujskači se še ni nobene velike zadeve izvršilo! Ljudje nahujškati in jim škodovati, to pač ni težavno; bolj težavno je, ljudi pomiriti in jim pomagati... Sicer pa je postal že mnogo nekdajnih nasprotnikov podjetja pametnih. Cela vrsta odličnih mož na dravskem polju je predvrgnilo svoje mnenje in se danes zavzema za to podjetje. Mnogo občin je tudi že svoje pritožbe nazaj potegnilo in mislimo, da je to najpametnejše. Kajti s temi pritožbami, ki vsebujejo tako malo stvarnega, se vendar ne more ničesar doseči. Bolj, je, ako stopijo občinski možje prizadetih krajev v zvezo z električnim podjetjem in skušajo v resnem pogovoru kolikor mogoče ugodnosti za svojo občino pridobiti. Tako so nekatere občine že storile in to je iz stališča ljudstva edino prava pot. Opozarjam torej možje v prizadetih krajev na to okoliščino. Glavni cilj nam bodi vsem: koristiti ljudstvu, v kolikor je to mogoče in imeti vedno pred očmi gospodarsko bodočnost!

* * *

Telegram. Ravnokar smo sprejeli sledeči telegram: Naš cesar podelil je zakonskemu načrtu o preosnovi vodnih pravic cesarsko-predstankijo. Deželnim šefom se je že sporočilo, da predložijo ta načrt v jeseni deželnim zborom, ki ga bodo samoumevno v gospodarskem interesu dežel sprejeli.

Ta telegram je za predmet našega članka prav velikega pomena. Omenjeni postavni načrt o preosnovi vodnih pravic je namreč takliko kajkor sprejet, ker mu je sam cesar podelil prvo potrdilo. V tem načrtu pa stoji m. dr. tudi določba, da se razširi ekspropriacijska dolota tudi na poslopja. Doslej so veljala ta dolota edino za zemljišča, katera je moral v slučaju javne potrebe in v zmislu cesarske postave vsakododdati ali prodati; zdaj pa bode veljalo to tudi za posestva. Pri temu bi še nekaj opomnil: kajkor ima srce za splošni blagor in kajkor pozna cesarske postave, ta se velekoristnemu električnemu podjetju ne bode upirali. Kajti nikdo tega podjetja ne bode vstavil. In mnogo bolje je še vedno, da se zemljišča in poslopja v dogovoru s podjetjem samim ceni, nego da bi se cenitev sodniji priprustila... Pametni možje nas bodože gotovo razumeli!

Mi torej še enkrat z ozirom na ta telegram pravimo: misliti, misliti in še enkrat misliti, — potem šele soditi!

"Mi moramo v prvi vrsti misliti na proizvajalce, to je na rokodelca in na kmeta. In stan, ki od teh živi, pride še v drugi vrsti. Ljudje pa, ki ničesar ne proizvajajo, ki hodijo obleceni kakor Salomo v svoji krasoti, nas nič ne brigajo" . . .

Knez Bismarck.

Politični pregled.

Jesenski program naše vlade je precej obširen. Politične počitnice bodože prav kratke. Že septembra meseca se bodože pričela pogajanja zaradi češkega deželnega zборa, v katerem vladava še vedno narodnostna obstrukcija. V drugi polovici decembra meseca se bode obenem s češkim tudi ostale deželne zbori sklical. Težko bodo šlo s štajerskim deželnim zborom, kjer onemogočijo brezvestni prvaško-klerikalni poslanci vsako delo. Upamo, da se bode našel primerni izhod, da ne bode ljudstvo zopet za politične grehe slovensko-prvaških poslancev trpelo. Sredi oktobra stopi tudi državni zbor skupaj.

Odstopil je vojni minister pl. Schönaich. Govori se, da je imel s prestolonaslednikovo stranko na dvoru nasprotja. Schönaicha se je smatralo vedno za enega najboljših in najnadarjenejših vojnih ministrov naše države in je njegov odstop na vsak način splošno obžalovati.

Draginja. Iz Prage se poroča, da je odbor združenih avstrijskih sladkornih rafinerij sklenil, da se zopet z viša cena sladkorja za 1 kruno pri sto kilogramih. To večno zviševanje cen najpotrebnnejših živiljenjskih sredstev je posledica profitlačnih kartelov visokih kapitalistov, katerim je vbogo ljudstvo le molzna krava. Žalostno pri temu je le, da naša vladava v neverjetni kratkovidnosti tako kartele še podpira, namesto da bi jih z vsemi silami zatrla. Ljudski blagor je menda le več vredno nego nenasitno žrelo večidel judovskega kapitalizma.

Bombo vrgli so neznani zločinci pri zgradbi mornarske kaznine v Pulju. Pravijo, da so to štrajkujoči zidarji storili.

Ogrski učitelji se bodože odslej moralni nemščini učiti. Tako se glasi odlok naučnega ministra. Madžari torej prav dobro poznajo potrebo znanja nemškega jezika. Naši prvaki pa ne znajo družega, nego proti nemščini hujškati.

Napadel je hrvatski nahujškanec Matavšek v Zagrebu hrvatskega bana in ga pretepel. Napadel se je izvršil iz političnih vzrokov. Napadalca so zaprli.

Na Angleškem pojavili so se v zadnjem času velikanski štrajki, ki so se pa končno v pravcate bitke razvili. V Liverpoolu in drugih mestih je množica pričela barikade graditi in na vojaštvo streljati. Prišlo je do krvavih bojev. Zdaj štrajka 600.000 angleških železničarjev. Nasilje vlada po vsej deželi, — lakota pa bode posledica teh nepremišljenih nasilnih bojev. Organizirano delavstvo se gotovo ne more strinjati s takim nasiljem. Kajti z uničenjem tuje lastnine, s poboji itd. si ne bodože ničesar pridobili.

* Glej 32. in 33. številko "Štajerca". Op. uredn.

Dama

391

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mchko, nežno kožo in beli teint dobiti in obdržati, umiva se edino z **Stecknperferd' lilijsnim mlečnim milom** (znamka „Stecknperferd“) od Bergmann & Co. Teischen a. E. Kon za 80 h se dobi v vseh apotekah, drožerjah in trgovinah s parfumom itd.

Iz Amerike.

(Izvirni dopis.)

Seattle Wash., julija 1911.

Namenil sem se še enkrat oglašiti v našem listu „Stajercu“ ter nekoliko opisati cenjenim čitateljem amerikanski „dirindaj.“

Od 17. do 23. julija praznovali so tukajšnji kšeftmanji 5 zlatih dnevov, takozvani „Golden Potlach“; bili so v resnici zlati dnevi za tukajšne graftarje, če se pomici, da je 300.000 tujev cev obiskalo v teh dnevnih mestu Seattle.

Pred 14. leti na 17. juliju pripljal je prvi parnik „Portland“ iz Klondike Alasca v Seattle, na tistem parniku se je pripeljalo 68 srečolovcev; prinesli so denarja najmanj za K 15.000 in največ za 500.000 K zlata, skupno za K 2.500.000.

Takrat je mesto Seattle štelo le 60.000 prebivalcev in danes, to je v 14 letih, je nastalo število na čez 300.000. To je tako rapiden naraščaj, da malokje v Ameriki.

Ali tukajšne graftarje vragovo jezi, da se zlato iz Alaske ne bo v nadalje v Seattle dovažalo, ampak direktno v „mint haus“ v St. Francisco.

„Kšeft je kšeft“, kadar se gre za sveti profit amerikanskih grabežev. Z vso silo so se temu sklepku upirali. Izdajali so rezolucije, priejali protestne shode. Končno so prišli do zaključka, da praznujejo kar najsjajnejše 14 letnico in dajo priložnost pokazati ljudstvu „The beutiful City of Seattle“ (krasoto mesta Seattle), ki ga je edino Alasca postavila na bogato trgovsko stališče. Izvolili so si nekega „trampa“ za kralja, baje onega, ki je izmed 68 največ zlata prinesel po imenu „Edgar D' Oro“ in neko še mokro dekle „Daphne Polard“ za kraljico.

Dne 18. julija ob 2. uri popoldne pripljal je omenjeni parnik, na katerem sta se vozila kralj in kraljica v spremstvu 16 bojnih ladij. Črni oblaki dima zavili so celo okolico, da je bilo kakor bi se jel vlegati mrak na zemljo, ko so grozne pošasti polagoma plule ena tik poleg druge v tukajšnjo loko. Zavzeli so vse prostor od ene do druge strani suhe zemlje. Pogled je bil naravnost grozen, če si se jel predstavljal, da bi (drugache mrtve) počasti v slučaju odprle svoja pogubnosna žrela in jele bljuvati ogenj na mesto. Spremljalo jih je še 36 večjih in malih parnikov. Ko se je vsidral parobrod „Portland“ in se izkrcavala našemljena kraljevska dvojica, zabučale so iz vseh parnikov parne piščali; bilo je, kakor da bi se jel svet podirati; ljudstvo pa vse pijano divjega veselja. Čemu-le?

K nogam po vodi.

Bavarski učitelj za planje Jožef Keiler v Monakovem iznašel je poselne vrste vodnih čevalj, ki so zbudile mnogo presečenja in zanimanja. S temi čevalji zamore namreč po vodi hoditi, brez da bi se potopil. Čevalji so podobno okroglo 2 metra dolgimi in 40 cm širokimi cemvi, ki so spredaj in zadaj z jermenimi zvezani. Čevalji sami so iz mnesinga. Seveda bode treba še mnogo izkušen in izboljšanja, da postane ta iznajdba splošno rabljiva. Keiler sam je napravil prave poizkuse na Sternburškem jezeru, kakor je to tudi na naši sliki razvidno.

Iz „Grand Trunk Pacific“-pomola se je peljala kraljevska dvojica v spremstvu kozakov na „Grand Stand“ pripravljen prostor, kjer se je vršilo slovesno kronanje „Kralja zlata“.

Na ta dan je doseglo 86.000 tujev v Seattle; niti na dan otvorjenja razstave ni bilo take gnejče, kakor na ta dan.

Graftarija pa tudi da je ni bilo para; nikjer ti ni bil pogled prost, celo na najvišjih strehah je bila vstopnina K 2...

To je najnovejša metoda tukajšnjih kšeftmanov. Z velikim bohnom so res občirno maso 300.000 tujev privabili, da so prišli v Seattle zjala prodajati; dobro vedoč, čimveč hrupa in neumnosti, temboljša kupčija.

V Ameriki imenujemo take in enake slavnosti le navadno bedarijo, ker delavstvu ne koristi ničesar; naobratno le škoduje.

Koristi le posameznim grabežem, ki pazijo na priložnost, da na veseli način delavcu denar iz žepa ropajo. 375.000 K, bari tristopetinasedemdeset tisoč kron je veljala ta poulična maškarada; 300 družin bi se lahko pri vaskozu celo leto dostojno preživel. Tukaj pa je šla ta ogromna svota le v zrak za ometalne ognje in za olepšavo mesta.

150 oseb je bilo vposlenih skozi tri tedne za olepšavo mesta. Mesto je bilo vse zavito v belorumenje zastave, kar je pomenjalo pet zlatih dni v tednu. Kdo pa je plačal to ogromno svoto? Mar oni, ki so imeli velike dohodke od tega? Ne!! Nezavedni delavci so vso to svoto plakali. Izdali so neke vrste pozlačenih gumb v obliki srednjega „nugetsa“ brez vsake vrednosti in so jih prodajali po 1.º komad. Za prodajo so nastavili najlepša ter sladko vabljiva dekleta. Marsikateri je kupil vsled prijaznega nasmeha, drugi pa vsled nadležnosti.

Tako so iz vladnosti iztisnili iz delavskih vrst nezavedne mase svoto 375.000 K.

Naj si nekoliko dovolim opisati spredovodki so se vršili dnevno po mestnih ulicah. Umetno dekoriranih voz je bilo 67.

Pravo mojstersko delo je bil voz, ki je predstavljal Seattle iz leta 1862 kot malo naselbino in leta 1910 metropolo nebotičnikov.

Najlepši so se izkazali med vsemi narodi Japonci. Le dekoracije štirih japonskih voz so veljale 10.000 K. Vsakega voza ne morem na drobno opisavati, kajti vsaki voz je predstavljal drugi predmet; tudi bi mi vzel celo knjigo prostora.

Najvejče zanimanje med gledalci je vzbujal velikanski zmajev spred. Kitajec je človek, ki ne izpremeni svojega običaja, pa naj biva med divjaki ali pa v civiliziranem svetu. Kitajec spremeni celo naravo, da izgleda kakor na Kitajskem.

Mehanično se je premikal spred po 2. nd. av. 19. julija ob 9. uri zvečer pri žarečem ognju. Zmaj, ki predstavlja Kitajsko, je naravni iz Kitajske, orhanjen je še iz Alaska. Jukon razstave leta 1909 in je veljal 14.000 K.

Dolg je 150 čevaljev in ga nosi pri spredovodu 150 Kitajcev. Glava mu je okrašena z velikimi kamni in vso kačje truplo je v ponočnem času električno razsvetljeno. Iz njegovih oči mu

prihaja ogenj. In zmaj se pri spredovi giblje, kakor da bi bil živ.

Tak spred spremja ob straneh nebri Kitajev z lampijoni v rokah. Cel spred je bil magično razsvetljen, podoben veliki goreči baklji ter vsekako vreden pogleda.

Najokusnejši spred pa je tvorila nedosežna vrsta nedolžnih cvetlic, 250 težko dekoriranih automobilev se je pa vsled težkih rožnih vezeh premikalo po 1. st. Av. 22. julija.

Vsi automobile so bili pripeti z širokimi svilenimi trakovi eden k drugemu. Cela rožna črta je bila eno miljo na razdalje in pogled na njo je bil skozinsko romantičen.

Koliko zlahtnih cvetlic je bilo uničenih pri tej neumnosti!

Najzanimivejše pa je bilo opazovati sleherni večer ob 7. uri aviatika „Evgene Ely“ in Hugh Robinson“, ki sta izvrstno krožila v izredni visočini nad mestom in morjem. Zaključena je bila ta slavnost s pravo Sodomo in Gomoro. Čuditi se je, da se najde med civiliziranim svetom še toliko nedostojnosti. Kaj sličnega se ne godi v temnih ulicah prostitucije, kakor se je dogajalo na glavni ulici 2. nd. Av. v noči 22. julija od 11. do 2. ure čez polnoči. Mnogi ženskam so vso obleko globoko dolni čez prsa potegnili, da se je pokazal cel paradiz bujnih oblik... Glavno vlogo so igrali seveda tisti pohotneži, ki nimajo priložnosti dati svojim strastem, odkar je zatrta prostitucija. Vmes pa se je kradlo, da je bilo veselje. Dva neznanca sta neko boljšo damo vsljivo za prsa tipala, tretji pa ji je izmaknil diamantov za 75.000 K. Drugi slučaj se je pojavil na ravno isti ulici. Neki Burn ukral je v zlatarni za 127.000 K diamantov; do pomola št. 14 jo je srečno odnesel. A v trenutku, ko je nameraval v more skočiti, prijel ga je tukajšnji operator pisalnih strojev Mr. Stelinger.

Par ur pozneje splazili so se v trgovino London trije maskirani možje, ti so bili pametne; močnega čuvajo so dobro premikastili in nemoteno odnesli v gotovini za 24.000 K.

Drugi dan je izgledalo po ulici, kakor bi jo sneg zapal. Za pest načeljeno je bilo po celem tlaku črešnjevemu cvetju podobnega papirja, ki se je prejšnji večer nedostojna druhal obmetavala z njim.

Pa pravijo: da so to slavnost priredili, da delavci pozabijo na slabe čase?

Fino-kaj?

Torej delavcu, kadar nima nič v usta djeti ali da je že na pol mrtev, zaigrati mu je treba le na ustne orgelje, ali pokazati konjčka s kurjim repom in mine ga vsa otožnost...

Bežite — no!

Delavec ni več tako neumen, da bi verjal takim otročarjam, so preveč resni časi za delavski obstoj.

50.000 jih je tukaj na zapadni strani Amerike, ki stalno prenočujejo pod milim nebom. Pa ne mislite, da prenočujejo zunaj vsled gorskega podnebjja. Ne!

Ptice imajo svoja gnjezdila, lisice svoje brloge, suženj amerikanskega kapitalista pa nima, da bi kam svojo glavo položil.

„I bitt Jon, home sweet home!“

Kar se delavskih razmer tukaj tiče, pač ne morem o dobrem poročati. Delavci smo pač sužni, tu, kakor onkraj oceana.

Znani večkratni milijonar pisalnih strojev „Smith Premier“ pričel je tukaj graditi 42 nadstropno poslopje. Izvan New-Yorka bo to najvišje poslopje na svetu. Poleg bo gradila neka milijonarska hčer stolp, ki bo enak Eifelovemu stolpu v Parizu; visok bo 689 čevaljev. V Seattle so pričeli izklučno le nebotičnike graditi; tako se zdaj na primer gradi eno 25 nadstropno poslopje in sedem orjakov par nadstropij nizjih. Prekrstiti nameravajo Seattle v „Western New-York“, v New-Yorku se Amerika prične, in v Seattle konča; oba mesta pa imata veliko pomorsko luko. Prvi leži ob obali Atlantic oceania in drugi ob obali Pacific oceania.

A. Werschnig.

Veselje na delu.

Ničesar lepšega in krasnejšega ni na svetu nego veselo delo. Na drugi strani ni ničesar gšega nego delo brez veselja. Saj je res, da smo

Der Erfinder Joseph Keiler durchquert den Starnberger See in Wasserschuhen.

vi že po svoji naturi nekaj k lenobi nagnjeni. Ali ako hočemo kaj doseči, moramo to nagnjenje prenagati. Uspeh dela, naj si bode potem telesnega ali duševnega, je mnogokrat od tega odvisen, ali izvršimo dotedno delo z veseljem in prostovoljno ali prisiljeno in jezno. Delo brez veselja je že v naprej manj vredno. Žalibog da najdemo dandanes na svetu jako veliko dela brez veselja. Posledica tega je tudi, da je mnogo storjenega dela manj vrednega in netrajnega. Fabrični delavec gre jezno na delo in stori vse le zaradi tega, ker mora to storiti. In vendar bi zamogel tudi on veselje na delu imeti, ako dela v zavesti, da koristi svojim bližnjim. Ali ne mala skrbi za kruh in stanovanje mu pridejo na um in mu zagrenijo vse veselje. In čeprav je ta njegova jeza, temslabše postane tudi delo. V interesu delodajalcev bi torej bilo, da zahtevam svojih delavcev v kolikor mogoče ugodijo.

Mislimo bi se, da stoji v tem oziru stvar pri kmetskemu delavcu boljša nego pri fabričnemu. To bi bilo tudi pri kmetskemu delavcu tako, ako bi pomislil, v koliko stoji boljša od fabričnega delavca že vsled svojega dela na prostem zraku. O pravi bedi na deželi se sploh ne more govoriti, ker hrane, pa čeprav le kruha in mleka, nikdar ne manjka. Tudi v mestu je manj vprašanje hrane in stanovanja, ki delavcu skrbi dela; skrbi mu dela ugoditev raznih drugih navajenih potrebuščin.

Kmet na deželi ima gotovo težko delo izvršiti. Ali dokler je zdrav in krepek, izvršuje to delo rad in ima tudi dobiček od tega. Ali danes se pojavljajo tudi že na deželi neprijetni vplivi od strani nezadovoljnih mestnih delavcev. Hodejo kmetu vgoroviti, da je neumen, ako se na druge trudi. Seveda se mora tudi kmetsko delo na razmerom primerno mero omejiti. Ali vedno bode veselje na delu glavna stvar za njegovo vrednost. Ravno kmetski delavec ima dovolj vzroka, da se veseli, delati v prosti božji zaturi. Vse škodljive vplive od strani nezadovoljnih fabričnih delavcev naj krepko zavrne, da ne izgubi najsvetješi, kar ima — veselje do dela. Kadar izgubi človek veselje do dela, potem je izgubljen in ni mnogo več vreden nego nadana žival.

P. L. („Landbote“).

Zobna krêma
KALODONT
Ustna voda 40

Novice.

Kolera še vedno ne daje miru. Posebno bado divja na Turškem in tudi nekateri ogrski kraji so baje že okuženi. Nadalje je Italija okužena in se je zlasti v Benetkah pojavilo že več smrtnosne to bolezni. Italijanske oblasti so v tem oziru jako brezvestne in jim je edina skrb, da bolezen zatajijo, ker na ta način ne odvračajo tujcev. Ali na ta način je bolezen tudi le v Avstrijo prišla. Tako se je v Trstu že celo vrsta slučajev kolere pojavila; več oseb je tudi že na tej bolezni umrlo in le z najstrožjo kontrolo zdravnikov je mogoče razširjenje bolezni omejiti. Strogo paziti se mora pa tudi v naših kraji, zlasti zdaj v času sadja in grozja. Na Dunaju se je pojavil slučaj kolere, ki je bržkone posledica tega, da je dotična oseba iz Italije ali tista došlo sadje jedla. Pazite zlasti na deco, da je pri sadju zmerna in ne pije vode na sode ali na kumare. Čednost in zmernost!

Posredovanje dela za rezerviste. Piše se nam: Da se septembra meseca na odpust došlim rezervistom kmetiško ali obrtniško službo pre-

skrbi, prosi delavska posredovalnica deželne zveze za dobrodelje na Štajerskem (Gradec, Hofgasse 14) skupno z štajerskim oddelkom avstrijske družbe „Srebrnega križa“ vse delodajalce, da naj take službe, ki bi bile septembra meseca oddati, najkasneje do 1. septembra v pisarni omenjene zveze ustreno ali pismeno (telefon 2207) naznanijo. V naznanih noj se omeni vrsto dotedne službe, dan vstopa in natančni naslov delodajalca. Izvrševanje tega posredovanja dela se zgodi popolnoma brezplačno.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Ljudstvo se je odločilo! Človeka prime maršikaterikrat res vroča jeza, ako opazuje naravnost brezvestno, neverjetno predzrno postopanje slovenskih klerikalcev. Ti črnuhi so izrabljali vero in cerkev in narodnost in gospodarsko moč, dokler niso res vpregli del slovenskega kmetiškega ljudstva v svoj jarem. In zdaj, ko so vsled napak nerodne „narodne stranke“ pridobili vse spodnještajerske mandate, zdaj kažejo klerikalci pravo svojo naturo. Ljudstvo jim je ledvo: igrača ali pa molzna kralja! Klerikalcem je vse eno, če bi slovensko ljudstvo danes od lakote poginilo, samo da debeli trebuh političnih farjev ne shrušajo in vpliv farovskih kuharic ne poneha. Zato se jim gre in za ničesar drugega. Zdaj so ti falzifikatorji javnega mnenja potom nemške klerikalne „Pius-Korrespondenz“ prideli zopet trostis laži o slovenskemu ljudstvu. Klerikalci obljubujejo, da bodo zopet v deželnem zboru štajerskem z obstrukcijo nadaljevali in pravijo, da je to volja slovenskega ljudstva. Prvo je naravnost nedoseženo zlosti, drugo pa naravnost nedosežena laž. Ljudstvo je torej tisto, ki sili klerikalcev v zločinsko obstrukcijo. Da se ta banda, ki ima vedno Boga na jeziku, tega Boga ne boji! Ljudstvo — ali so morda za učesni mokri politični kaplani ljudstvo? Ali ti kaj proizvajajo ali predelujejo? Ali ne sesajo na krv ljudstva kakor pijavke? Ljudstvo, — v farovih ne najde ljudstva! V delavnicah naših obrtnikov, v tvarnah, na polju najde ljudstvo, — kmet, obrtnik in delavec, to je ljudstvo! In to pravljajo ljudstvo zahteva kruha, ne pa obstrukcije. Komu pa je koristila obstrukcija v deželnem zboru? K večjim češkim vitezom ljudstva? Na mnogo krasnih shodih se je ljudstvo jasno proti obstrukciji izjavilo. Klerikalci naj le na svoja raz lece skupaj zborovana zborovanja kažejo — tam ni imel nikdo proste besede, tam se je ljudem farško „mnenje“ sugeriralo, tam so zaljubljene tercijalke in po hlevni mežnarčki o obstrukciji sklepali. Ljudstvo samo pa je proti obstrukciji in slovenski klerikalci bodoj dosegli velikanski vihar, a kobil interese ljudstva zopet prodajali svoji grdi častihelenosti. Videli bodo, kaj zahteva ljudstvo in klerikalci naj nikar ne mislijo, da so neomajeni gospodarji v deželi!

V zgornje-radgonskem okraju se morajo med glavnimi klerikalnimi Slovenci prav čudni zagriženi ljudje nahajati, ki pa seveda niti poshteno slovensko pisati ne znajo. Slučajno nam je prišlo sledče pismo v roke, o katerem sicer ne vemo, na koga je bilo naslovljeno. Pismo pa je zanimivo ravno tako zaradi škandalozno slabe slovenščine, kakor tudi zaradi zagriženega, fantačnega mišljenja. Pismo se glasi dobesedno takole: „Police 11.3. 1911. Nerazumljivo —! Ker sem dobil včeraj listek vaših kandidatov za našo Posojilnico, med temi sem tudi jas na prvem mestu . . . Jas odločno odvračam vsaki

stik z liberalnim načelnstvom. Ker sem že od leta 1893 v načelnstvo, pa se še mi ni pritisnil na moje versko narodno čelo pečat liberalizma, si ga tudi sedaj nedam pritisniti. Danes je sadnik spismom ali osebno stebroj Jan. Pelc t. č. načelnik“. — Mislimo, da temu zagriženemu pismu ni treba ničesar pristaviti. Liberalni Slovenci zdaj vsaj „slovensko vzajemnost“ klerikalnih svojih tovarishev izpoznavajo!

Vrocina. Pri Konjicah zadela je kap vsled hude vročine posestnika Janeza Kotnik. Nesrečne bil je takoj mrtev.

V pjanosti padel je tesar Jurij Pelko v Rogaški Slatini pri neki stavbi 5 m globoko. Zlomil si je križ. Smrtnonevarno ranjenega pripeljali so v celjsko bolnišnico.

Proti tativni sadja se obrača neki odlok mariborskega mestnega urada. Kdor bode namreč v Mariboru sadje in grozdje prodajal, ta mora imeti potrdilo svojega občinskega urada, da je dotično sadje tudi njegova last. Vsako drugo sadje bode policija zaplenila, dotičnika pa sodniji oddala. Dobro bi bilo, ako bi i druga mesta take odredbe izdala.

Roko zmučkalo je posestniku Antonu Godec v Š. Pavlu pri Preboldu, ko je pri mlatilnemu stroju delal.

Pobegnil je v Celju voznik pive laško-žalske pivovarne Marko Verhovšek. Preje je mnogo denarja poneveril in pokradel.

Obesil se je v Cerovcu pri Šmarju 61 letni kmet Anton Vok. Gotovo se je starčku zmešalo.

S kolesom v izložbo padel je v Mariboru neki študent. Razbil je 400 K vredno šipo in se težko ranil.

Pazite na deco! Pri Konjicah je bil 5 letni otrok posestnika Vogrincu povožen. Otrok je bil takoj mrtev. To je v kratkem času že četrti taki slučaj!

V sled pijače je umrl v Trbovljah ruder Jožef Basl.

Iz lojtre padel je v Javorniku pri Celju vžitkar Blaž Starkl. Drugo jutro so ga našli mrtvega na teleh ležati.

Telefonski drat kradla je v Starivasi Neža Ranges. Hotel si je na ta način nekaj denarja prisložiti, pa bo zdaj kašo pihala.

Pod vlak vrgla se je v Ormožu dekla Frančiška Vočanec. Mašina ji je glavo zmučkala. Pravi vzhrok samomora ni znan. Ali govori se mnogo prav čudnega...

Pogorela je hiša in gospodarsko poslopje krčmarja Rupa v Slov. Gradcu. Škoda je velika. Pravijo, da je padla iz mašine iskrica in je gospodarsko poslopje začigala.

Prehuda pobožnost. V Trbovljah imajo vse mogoče ljudi, tudi device in celo Marijine device s plavim škapulirjem. Med najpobožnejšimi je bila vedno Karolina Operkal. Ali čudom čuda, — vsa pobožnost jo ni obvarila greha. Kar nakrat pričela je namreč ta devica debela in vedno debelejša postajati. Napisali je romala na sveto goro, da bi našla zdravja od te grešne debelosti. In res, — molila je in molila, — nakrat pa ji je postal slab, vedno slabše, šla je v grmovje in — porodila mrtvega otroka . . . Oj ti pobožnost, oj ti plavi škapulir in deviški venček ti!

Z nožem sunil je pri tepežu v Podčetrtek Anton Motoh tovarisa Jakoba Pirca in ga smrtnonevarno ranil.

Požar. V Braslovčah je pogorelo gospodarsko poslopje Antona Keršiča. Ogenj se je razširil tudi v bližnji gozd in je posestniku Hriberešku 100 m lesa uničil. Ko so ljudje gasili, so se nakrat spomnili, da sta v goreči hiši dva Keršičeva otroka. Dva pogumna moža sta otroka pregotovo smrtno rešila. Škoda je za 6000 K. Ogenj je nastal na ta način, da je kmetica peč prehudo zakurila.

Neumna igrača. V celjski okolici so se fantje Dolenc, Vrečar in Rozman z revolverjem igrali. Revolver se je sprožil in krogla je za-

Družine na deželi

vporabljam zelo rade praktične

MAGGI jeve

kocke à 5 h

samo z vrelo vodo polite
dajo takoj izvrstno tečno
govejo juho.

Prave samo z imenom MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križem.

dela Rozmana v trebuh ter ga smrtnonevarno ranila.

Roparji. Pri Kapeli v radgonski okolici napadlo je 8 roparjev hiš posestnika Šjanec. Posestnik je v lomilce opazil in pričel nanje streljati. Enega roparja je tako težko ranil, da je 4 ure pozneje umrl. Ustreljeni je cigan Vincenc Cehner, ki stanuje pri sv. Križu. Potem so roparji zbežali.

Pod ključ dali so v Mariboru 19 letno vlačugo Marijo Kregar iz sv. Trojice zaradi sleparije in poneverjenja.

Lepa sinova ima posestnik Franc Marčič v Slov. Gradcu. Ukradla sta mu namreč precej vina in 200 K denarja.

Kapa izdala je v Mariboru hlapca Leopolda Pohorili. Ukradel je namreč trem delavcem precej denarja. Na kraju tativine pa je pozabil svojo kapo. Tako so tata takoj izsledili in zaprli.

Tečaj za uporabo sadja in zelenjave priredi v času od 18. do 23. septembra deželnalna sadarska in vinogradniška šola v Mariboru. Obisk je brezplačen. Nadaljnje določbe razvidne so iz inzerata v današnji številki.

Radinska Slatina. Poroča se nam: Vkljub požaru skladiščnega poslopja za kište ni vstopilo nobeno motenje razpošiljanja studenca. Čeprav je tako veliko naročil, vendar se vsa naročila najhitreje efektuirala.

Požar. V Podgorju pri Slov. Gradcu je gorelo pri posestniku Predniku. Hiša in dvoje gospodarskih poslopij je popolnoma pogorelo in z njimi mnogo mrve, krme ter dr. Otroci so se igrali in začigali. Tudi 12 svinj je zgorelo. Požarniki so ogenj komaj po težkem delu omejili.

Delavski jubilej. Preteklo soboto izvršila se je v Ptiju prav zanimiva in redka slavnost. Stajersko obrtniško društvo je namreč trem zvestim pomočnikom podelilo srebrno odnosno bronasto medajo s častno diplomo. Odlikovani gospodje so: Joh. Steger, usnjarski delovodja, ki je že nad 33 let v službi usnjarske tovarne g. P. Piricha v Ptiju; Mat. Orning, strojni mojster tiskarne W. Blanke v Ptiju, ki služi tej tvrdki že nepretrgoma skozi 24 let (odnosno z odmorom vojaške službe že od leta 1880); Ign. Spritzey, stavec pri tvrdki W. Blanke v Ptiju, ki opravlja ta posel že skozi več kot 23 let. Tak jubilej je v današnjih časih splošne razstrešenosti in nezadovoljnosti redki slučaj delavske zvestobe in izpolnjevanja dolžnosti. Zato je bila tudi slavnost izredno lepa. Primanjkuje nam prostora, da bi posamezne govore omenili. Opomniti moramo le, da so govorili gg. načelnik obrtnega društva ptujskega K. Ne kola, ki je celo slavnost vodil, županov namestnik ptujski Joh. Steudte, stari župan in okrajni načelnik ter deželnai poslanec Jos. Orning, urednik K. Linhart, tovarnar P. Pirich, tiskarnar W. Blanke, A. Masten. Praznovani jubilarji so se v prisršnih besedah zahvalili. Domači orkester mestne godbe pa je razveseljeval goste. Bila je to lepa, krasna slavnost, ki bode gotovo svoj vtis v srcu vseh udeležencev pustila. Jubilej je dokaz, da zvesti in svojo dolžnost vedno izpolnivši delavec mnogo več doseže, nego od kraja do kraja potuječi nahujskani človek. Čestitamo mojstrom za take delavce!

Iz Koroškega. **Veliko rokodelsko razstavo** z najrazličnejšimi zborovanji in kongresi obdržujejo do 3. septembra v Celovcu. Razstava je velezanimiva in daje jasno sliko o napredovanju in zmožnostih obrtniškega stanu. V eni prihodnjih številki si bodovali dovolili prostor, da razstavo natanko

popišemo ter ocenimo. Že danes pa lahko rečemo, da stoji razstava na lepi visočini in smeje biti koroški rokodelci nanjo ponosni. Tako je tudi z ozirom na prepotrebni obrtniški stan koroška dežela ena najprvejših. Kar neki pravijo prvaški hujščaki k temu, kateri vedno obrekujejo in blatio koroško domovino? Za resno gospodarsko delo, brez katerega ni nobene bočnosti, nimajo prvaški Slovenci prav nobenega zmisla. Raje jim je vsaka vaška "igra" ali vsak "sokolski" izlet, kakor pa priredbe, ki koristijo srednjemu stanu, to je kmetu in obrtniku. Zato pa tudi vsakdo, kdor ima srce za ljudski napredek, obrača hrbet hujščemu političnemu pravstvu v vrstah slovenskih klerikalcev... Koroškim obrtnikom pa čestitamo prav iz srca za vrlo uspelo razstavo in upamo, da bode ta prireditev pravi mejni kamen v razvitku gospodarstva lepe koroške dežele!

Ukradel je neznanec vrtnarici Schweiger v Beljaku mnogo obleke in drugih predmetov v skupni vrednosti 40 K.

Gozdn požar. V bližini Arnoldsteina so se gozdovi vsled isker mašine dvakrat vneli. Komaj da so prebivalci ogenj zadušili in večjo škodo preprečili. — Nadalje je bil večji gozdn požar pri Meieringu ob Vrbskem jezeru. — Lesnemu trgovcu Kanatschnig v Št. Vidu napravil je veliki požar škode za 12.000 K.

Zaprli so v sv. Marjeti pri Wolfsbergu Monika Manker, ker je zlatnine za več kot 500 K pokradla.

Zmaga. Pri volitvah v občini Dellach v dravski dolini so naprednjaki v vsek treh razredih zmagali. Čestitamo vrlim volilcem!

Strela ubila je v Lašnici hlapca Henrika Egger. Bil je takoj mrtev.

Dva laška deserterja zaprli so v Sv. Morhorju. Prišla sta peš v Mauthen.

Utonil je v nekem bajerju pri Celovcu 13 letni Ludovik Lazarus pri kopanju. Drugi dečki mu niso mogli pomagati. Kopanje v dotednem bajerju je sicer prepovedano.

Ogenj. V Guttaringu so pogorela vsa poslopja posestnikov Zippusch in Obersteiner. Škoda je za 8.000 K. Ne ve se, kako je ogenj nastal.

Vlomil je neznanec pri Kranerju v Salahu in ukradel obleke za čez 60 K.

Potres so čutili preteklo soboto ponoči v Celovcu.

Cerkve pogorela je v Leibsdorfu. Goreti je pričelo pri Obakbauru v gospodarskem poslopu. Vkljub hitri pomoči ni bilo mogoče cerkev rešiti.

V Dravo skočil je pri Paternionu čevljarski mojster Jožef Aicholzer. Vzrok samomora ni znan.

Poštni tat. Hlapec Andrej Bauer ukradel je več denarja iz pošti v Gurnicu in Miegru. Oddali so ga deželnai sodniji.

Pogorelo je pri Žitarivasi poslopje kočarja Sinčnika. Škoda je za 4.000 K. Baje je neki neprevidni otrok začgal.

O nekaterih mlečnih napakah in o tem, kako se dado odpraviti.

O tem piše »Hessische Landw. Zeitschrift« naslednje: Včasih se pojavijo v mleku izvanredne prikazni, ki otežkojo ali celo popolnoma onemogočijo njegovo uporabo. Te izvanredne prikazni, ali napake izvirajo mnogokrat od krv, ki so bolne; v drugih slučajih zamore pa biti vroči tem napakam krama, a razun tega tudi zunanjji vplivi, kakor n. pr. vreme, nesnaga, pomanjkanje vode za hlajenje mleka i. t. d. Poglavitne napake mleka pa so sledete: 1. Voden mleko, 2. vlečljivo ali sluzavo mleko, 3. rdeče mleko, 4. hitro gnijoče mleko, 5. mleko, ki se hitro zje ali sesri in 6. modro ali plavo mleko.

Voden mleko vsebuje izredno veliko vode in razmeroma kaj malo suhih snovi. Takšno mleko je bistveno manj vredno kakor pa normalno mleko. Vzrok

tej napaki so marsikdaj gotove notranje bolezni krov. Posebno rada se pojavi ta napaka v mleku, izvirajoča od jetičnih ali sušičnih krov, a opazilo se je takšno mleko tudi pri krvah, ki rade zvrzejo. To napako dobri mleki tudi takrat, ko se poklada krvam prav vodenico, kjer je se jim poklada mnogo enostranskih krmil, kakor n. pr. repo, krmko peso, krompir i. d. d. Da se odpri ta napaka iz mleka, je treba živinodzdravniške pomoč, če izvira napaka iz bolezni. Ako pa je krivo tej napaki v mleku enostansko krmene, je treba poskrbeti, da se bodo krmile kreve s primerno klapo in mleko zgubi napako v kratkem ter dobri zopet pravilno sestavo.

Vlečljivo ali sluzavo mleko, ki se vleče kakor olje in katerega smetana se tudi tako vleče ter se ne da podelati zlepja v maslo. Maslo iz takšnega mleka je slabe kakovosti, a tudi masla se dobri iz njega malo. To napako provzroča delovanje gotovih givie, a opazilo se je že večkrat, da se ta napaka, če se je zgubila, zopet povrne, kakor hitro se zažene kreve in kakšnem drugem mestu pašnika, zgnila je ta napaka iz mleka. Če se oddaja takšno mleko v mlekarino, okoli se v dotednici mlekarici lahko še drugo zdravo mleko. Radi tega mora mlekar ali sirar strogo paziti, da se ne zaneset ta napaka s kakšnim mlekom v mlekarino. Če se je pa ta napaka zanesla po neprevidnosti v mlekarino, naj se temeljito razkužijo vsi prostori, vsa oprava in posoda.

Rdeče mleko. Da ima mleko rdečo barvo, je vzrok temu v njem se nahajajoča majhna množina krv, katera dospe v mleko vsled prevlečenega krvnega navha proti vinetu ali pa na ta način, da poči, ko se krov molze kakšna majhna krvna žilica. Ako pride kri po prvi tu navedeni poti v mleko, potem je mleko skorškoz onakomerno rdeče, ako pa pride kri po drugi poti v mleko, se opazijo v mleku nekake krvave nit. Da se odpravi ta napaka, potreben je živinodzdravniški pomoč, a naročiti je obenem osebam, ki molzejo, njezini krvavimi lepo ravnavajo.

Hitro gnijoče mleko ima že takoj na početku, ko se prične zjadati ali kisati, obenem tudi okus po gnilobi. Ko se zjeda ali kipi, dobiva namreč obenem duh po gnilih jajcih. Ta napaka se pojavlja v mleku le o vročih poletnih mesecih in sicer vselje in vsled velike nemarnosti in nesnažnosti. Ako se ta napaka enkrat vgnezditi, potem se da težko odpraviti in če se že hoče odpraviti, uporabit se morajo za to le pravčna razkužila, kakor n. pr. klorovo apno, ki se mora več dni zaporedoma dajati v dotednici prostore. Razen tega je treba temeljito omiti tudi vso mlečarsko opravo in posodo z raztopino klorovega apna in nato seveda vlečljivo.

Mleko, ki se hitro zje ali skisi in sicer že med molžajo ali koj nato, ko se je vzmalo. Razločevati pa je pri takšnem mleku vročje in sicer: ali se zjeda vsled siriščnih bakterij, in ostane potem mleko sladko, ali pa vsled mlečno-kislih bakterij vsled česar se tvori v mleku mlečna kislina. Ako se zjeda mleko vsled siriščnih bakterij, se ta vroč ne da zlepja odpraviti, ako napaka slučajno sama ob sebi ne izgine. Lajš se doda zatrepi mlečnokislne bakterije v mleku in sicer tem potom, da se mleko pravčasno močno ohladi in strogo paži na snago. Nesnažnost je največkrat vroč, da se mleko hitro zje ali skisi, ker okužujejo stari mlečni ostanki i. t. d. sveže mleko. Pokaže se pa ta napaka lahko tudi vsled prav velike poletne vročine, posebno pa v soparnem vremenu; v tem slučaju je hitro in polno ohlajenje mleka edino sredstvo.

Modro ali plavo mleko. Mleko postane modro ali plavo še potem, ko se je skisilo, oziroma se ima skisi. Početkoma se zapazijo vrh smetana majhne pike modre barve, katere se vedno bolj širijo in širijo in pomodrijo konečno vse mleko. Vzrok te napake je mnogokrat krvna, v kateri se nahajajo neke posebne bakterije, ki proizvajajo modro barvilo. Menjava krmil odstrani tudi tukaj, kakor pri sluzavem ali vlečljivem mleku, večkrat to napako. Te napake se mleko tudi lahko zadržijo, če se pa ta napaka enkrat vgnezditi v katerih prostorih kakor v hlevu i. t. d., potem se morajo v prostori in vsa oprava doobra razkužiti.

Gospodarske.

Ako je kdo drevesno deblo z vozom odgnil, naj se rana takoj z nožem lepo obreže in pogleda nato naj se napravi zmes iz ilovice, govejega blata in iz jemnovih resin, namaže s to zmesjo rano in s cujo obdo ali ovje ter trdno zaveže. Po takem ravnanju se rana v kratkem zarezeti.

Prvo podkovanje žrebet. Skušaj, da privadi žrebe že v mladosti, da se bo pustilo prijeti za noge, najprej gladi ga po nogi z roko in nato skušaj mu jo polagoma vzdigniti. Početkoma privzdiagni nogo, nato pa v polagonu dviguj jo vedno bolj visoko, dokler jo ne privzdiagni tako visoko, kakor treba vzdigniti jo pri podkovavanju. Posebno če žrebetu kopita večkrat stazi pri tem potolčše podplatiti, privadi ga na podkovavanje. Ko ga hočeš dati podkovati, ne privzdiagni mnog previsoko, kar storii rad držač, ki je visok, da lahko

drži. Če je držač visok, vrže ga konj kmalu od tem zgubi žival ravnotežje in je prisiljen potem, da se silo iztrže iz rok. Tudi ne drži nog predolgo kviško, žival postane nepočrpljiva in nemirna. Pusti nogo skrat iz rok ali pa ravnaj tako, da kovač kopita najpo vrsti obreže in šele potem drugo za drugim odcepe. Nikar ne tolci živali in ne kriči nad njo; s tem lahko tako pokvariš, da se ne bo pustila zlepakovati.

Kardinal Gruscha †.

Poročali smo že, da je splošno znani kardinal in avstrijski knezoškof dr. Anton Gruscha v 91. letu svojega življenja umrl. Bil je eden najbolj priljubljenih cerkvenih poglavjarjev naše države. Rojen je bil pokojnik 1. 6. 1848 na Dunaju. L. 1848 je človekoljubno unirajočim

Kardinal Gruscha Fürsterzbischof von Wien

skem tolažo ter pomoč prinašal. Dalje časa je bil spovednik matere našega cesarja. On je tudi ustanovitelj katoliških pomočniških društev (Gesellenverein). Duhovnik je bil vnet in trdni zagovornik Kristovih skrov.

Novi dunajski knezoškof.

Namesto umrlega kardinala Gruscha se bode imenovali dosedanjega koadjutorja dunajske dieceze, škofa Franca Naga za dunajskoga kneza in nadškofa. Dr. Nag je danes 55 let star. On je rojen Dunajčan. Leta 1885 po-

Bischof Dr. Fr. Nagl

je dvorni kaplan na Dunaju. 1887 postal je aktualni ravnatelj v Angustinumu, 1889 rektor v klasi in 1902 škof v Trstu. Potem je prišel kot adjutor na Dunaj, kje postane zdaj eden najvišjih določenih dostenstvenikov.

Ali si se že naročil na „Štajerčevi“

Imetski koledar za 1912?

Del bode ta splošno priljubljeni koledar zopet uvočasno. Gledali budem, da mu ostane vse na ednako bogata, kakor vsa dosedanja leta. Segal bode celo vrsto velekoristnih gospodarskih člankov, lepih povestiv, podučnih notic, slik itd. Cena mu bode pa eden naostala, namreč 60 vinarjev, s pošto pa 70 vinarjev. Tudi velja i letos dobiti, da dobijo vsakdo en koledar zastonj, kdor jih naroči deset.

Inzerente

Izjavimo istotako ob tej priliki, naj nam za del namenjene inzerate čimprej vpošljajo.

= Vsi na delo za naš koledar! =

Bogate žetve žita pridobi se po dosedjanju izkušnji edino s pomočjo gnojnega sredstva fosforjeve kislino. Za zimske žetve je v tem oziru Tomazeva moka najbolj izkušeno in najbolj ceno gnojilo. Ali zahteva naj se izrecno „zvezdino znamko“, ki daje gotovo jamstvo za pristnost gnojila.

Pri oknu vun vržen je dostikrat denar, ki se ga za posteljno perje in gotove postelje plača, akar se ne obrne na prav vir. Ravn po nakupu posteljnega perja se mora biti jaka previden in se obrniti le na prvorazredno hišo. Priporočamo vsled tega najbolj renomirano firmo S. Benesch, Deschenitz, St. Ž., Češko, katera strogo realno in ceno postrežbo vsakega kupca dodeljuje (glej tudi inzerat!).

Loterijske številke.

Gradec, dne 5. avgusta: 68, 54, 69, 29, 13.
Trst, dne 12. avgusta: 26, 19, 6, 42, 40.

Meščanska parna zaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptiju zraven klalnice in plinarske hiše postavljena je parna žaga vsakomur v porabo. Vsakomur se les hloditi itd., ter po zahtevi takoj razzaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati, spahati i. t. d.

Pridni

vinčar

za gorice „Willkomberg“ (Gradišče), pošta Sv. Marjeta na Ribnici, se sprejme pri

Jos. Ornig, Ptuj.

XXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXX

Lepo posestvo.

581

V Ribnici na Pohorju ob cesti blizu cerkve se proda lepo zidanou poslopje z gostilno in trgovino, ima 5 sob, eno kuhinjo in prešo, veliko izbo; 2 lepi in veliki z opekovalnimi kleti, z dravnico, kovačnico in kegljiščem, veliko gospodarstvo poslopje, štala, hlev za 10 glav živine, 10 svinjakov, zidanih, zraven dve sobi za stanovanje, kuhinja, lep vrt za zelenjavo; sadonosnik, lepe njive in travniki, 17 johov gozdov, skupno posestvo, ok. 25 johov veliko, cena 30.000 kron, od katerih lahko 10.000 kron obleži; resni kupovalci naj se zglašijo pri Andrej Osrajinig v Ribnici na Pohorju.

XXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXX

Občinska hranilnica (Sparkassa)
v Ormožu,

ustanovljena 1879, konto post. hranilnice št. 832036, giro-konto pri avstro-ugarski banki

prevzame všeč vsak dan,

izposjuje domače štedilnice (Heimsparkasse), kapitalizirane nedvignjene obresti vsakega pol leta in plača rentni davek iz lastnega. Ona daje posojila na zemljišča, poslopja, menice (Wechsel) in vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji in proti zmerinem obrestovanju ter daje vsakega dopolne rada in brezplačno pojasnila v vseh hranilnicnih zadevah. Za vloge jamči ne samo izdatni rezervni fond zavoda, marveč tudi mestna občina Ormožka z vsem svojim premoženjem; poleg tega je ta sparkassa podprtvena državnemu nadzorstvu in državnim revizijam.

Vsled tega je za vložnike najzanesljivejši in najvarnejši denarni zavod.

972

Pavnateljstvo.

784

Razglas.

Na deželni sadjarski in vino-gradniški šoli v Mariboru obdrži se v času od 18. do 23. septembra

tečaj za vporabo sadja in zelenjave

(Obst-und Gemüseverwertungskurs). Pri temu tečaju podučevalo se bode v teoriji in v praksi žetev, sortiranje, razpošiljatev, skranjenje in namenu primerne metode izdelovanja sadja kot trajnega blaga. Poleg tega se bode tudi pečalo s konzerviranjem razne zelenjave po primernih metodah. Vso to se bode udeležencem tečaja v toliko sporočilo, v kolikor je to za izvrševanje omenjenih del potrebno.

Podučnega denarja se ne dviga. Število udeležencev je določeno s 30.

Naznanila k udeležbi vposlati so do 12. septembra spodaj podpisaniemu šolskemu vodstvu.

Ravnateljstvo deželne sadjarske in vino-gradniške šole v Mariboru.

Hranilnica (Sparkassa)

vlad. državnega mesta Ptuj

Vstanovljena
leta

1862.

Čekovnemu računu št. 808051
pri c. kr. poštno - hranilničnem uradu.

Mestni de-narni zavod.

priporoča se glede vsakega med hranilnične zadeve spadajočega posredovanja, istotako tudi za posredovanje vsakoršnega posla z avst. ogersko banko. Strankam se med uradnimi urami radovoljno in brezplačno vsaka zadeva pojashi in po vsem vstreže.

Občenje
zavst. ogersko
banko.

Vstanovljena
leta

1862.

Giro-konto pri podružnici avst. ogerske banke v Gradcu.

Uradne ure
za poslovanje s strankami ob delavnikih od 8–12 ure.

■ Ravnateljstvo. ■

ZELO TRPEŽNO POKROVNO SREDSTVO NA VREMENSKI STRANI JE
Eternit-
 SKRIL.
 ETERNIT TOVARNA LUDEVITA HATSCHEK LINZ VOCKLA BRUCK DUNAJ BUDIMFESTA NYERES-DJALU

Zastopnik:
Rudolf Blum & Sohn

obrt za kleparstvo in pokrivanje strel Maribor, ogelj Carneri- in Hilariusstrasse.

Ignac Sitar, trgovec iz Toplic pri Novem mestu rabi v svojo trgovino z mešanim blagom

1 trgovskega učenca,
 več slovenskega in nemškega jezika. Krepak, pošten in priden. Učna doba po dogovoru 702

Pošljem orožje vseh vrst, kar Hammeries puške, Trojke, Lancaster in flobert-puške, revolverje, pištole itd. po izdelovalni ceni. Popravila najceneje. Zaupljivim osebam prjetni plačilni pogoji. Na željo pošljem boljše puške brez kupne obveznosti tudi 8 dni na poizkus. II. ceniki zastonj in franko. F. Dusek, tovarna orožja, Opodno Št. 85 na drž. žel., Česko. 616

Reparature na švednih strojih
 izvrišijo se v naši delavniti strojniku, Sveti Ptuj, Hauptplatz 1. Nujno in najstarejše podjetje za valne stroje. Na vpravo vsako začeljeno pojazje. Muštri šikanja in švanje v stonj in franko.

Grazer Kasse

(r. G. m. b. H.), Grazer Berggasse Nr. 11, verleht
 — auch in grösster Fas-
 — rasch ohne Vermittlung
 provision, ohne Lebens-
 cherungszwang und ohne
 zu Gehaltsvermehrungen
 mässiger Verzinsungen
 Bürgschaft oder gegen Grank-
 abzug mit Lebensversicherung
 oder gegen grundhüchtfreie
 oder sonstige entspre-
 Sicherheit im Personalaus-
 zwieg zur Rückzahlung
 Wochenaufwand (von we-
 auch mehrere zugleich ge-
 werden können), so dass
 Kapital in 5 oder in 19
 15 Jahren rückgezahlt wird
 im allgemeinen Zweig
 in beliebige zu vereinbarende
 Frist. Schuldscheinverlust
 unentgeltlich. Schnelleste In-
 digation. Auszahlung der
 schüsse nach Herstellung
 Sicherheit sofort. Drucks
 versand.

Zasluzek!!

2-4 K na dan in stalno
 prevezje lahke strikanje do
 Edino moja masina za
 strikanje „Patenthele“ izkušene jeklene dele, t.
 zaneslj. nogavice, močne
 sportne izdelke. Predn. te-
 trebno. Poduk zastonj. I-
 ljenost nič ne stor. Im
 mal. Pisemna garanc. in
 službe. Neodvisna eksk. Pro-
 spekt zastonj. Podjeli pospeševanje domačega
 Irg. sodn. protokol. Karl
 Dunnaj. Mariabill. Neke
 1/06.

Pozor!

50.000 parov čevljev! Če-
 velj samo K 7-60. Z
 ustavljanjem plati razumljiv
 jih fabrik se mi je nam
 prodati večje število
 globoko pod izdel. cene
 dam torej vsakomur z
 moških in 2 para ženskih
 čevljev, usnj. ruj. ali čno-
 los. Kapen-bezec, močna
 kovana usnjata ita, v
 najnov. velikosti. Vsi
 4 park kostajo le K 7-60.
 Poslje po povzetju C. G. ekspor čevljev, Krakov. S.
 Zmenjava dovoljena ali
 nazaj.

758 Dva krepka
kovaška učenca
 (Ring- und Kettenmühle)
 spreminati pri g. Ferdinand
 Frankl, Sindenc pri Mat-
 Černi.

Službo

spremeniti zeli oznenjeni
 gradniški in sadarski pa-
 (Aufseher). Več pove, S.

Posestvo

z 7 oral iz njiv, travnatih
 gozdov sa takoj s predlo-
 kor stoji in leži proda. O-
 4000 K. Sparkasa 110. Es-
 silov: Štefan Leskovar
 Krško, P. Lajporj na
 Feistritz.

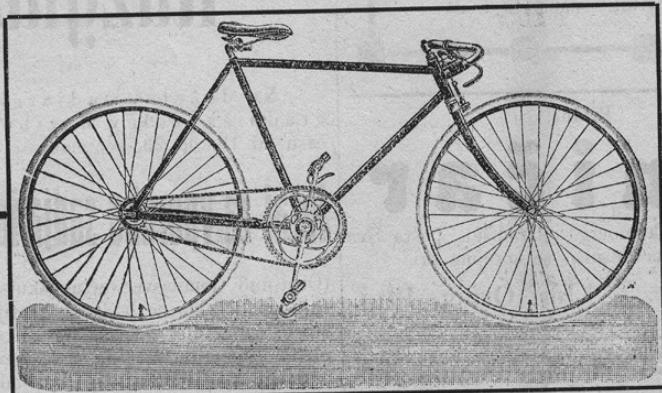
Dobro idota

pekarija
 se da takoj v način. Na-
 se pri Franz Prechler, Pek-
 st. 182 pri Mariboru.

Učenec,

star 18 let, zmožen sloven-
 ga in nemškega jezika, z
 rim šolskim spričevalom,
 želi dalje učiti v trgovini
 iti v tovarnu k feistritz
 je dobro izvežban v haj
 Naslov pove upravitelja
 jera.

„Styria“

Kdor si želi dober in zanesljiv bicikel kupiti, ta naj se odloči za „Styria“-kolo (največja fabrika v naši državi!).

Cene za gotovi denar: Herren-Tourenrad K 140—160. — Herren-Strassenrad fino delo K 180—200. — Herren-Strassenrad najfinjeva vrsta K 200—240.

Bicikelni so s „freilaufom“ in z najmočnejšim pneumatikom. Zanesljivim kupcem se proda tudi na obroke (rate). — Deli (Bestandteile), nadalje „Laufmantel“ in „Luftlauphi“ se dobijo po najnižji ceni.

Obiščite našo veliko zalogu ali pišite po cenik (Preisliste).

Zaloga in zastopnika trgovina

Brata Slawitsch, Ptuj
 Florianiplatz in Ungartorgasse.

816

Delavci!

Krite svojo potrebo na štofih, platnu, plavem druku, cajgu za postelj, gotovem perilu, obleki itd. pri **Adolfu Wesiak, Maribor, Draugasse.**

Bluze,

krila (šosi), predpaski, spodnja krila itd. v trgovini **Domgasse 2, ogelj Hauptplatz Mariboru pri M. Wesiak, krojašnica!**

Mletje

(Lohn- und Mautvermahlung), ter izmenjava vseh vrst žitja preskrbi najhitreje in najceneje **valčni umetni mlin v Rušah (Maria-Rast) pri Mariboru.**

Štajerska dobra močna 684

vinska preša

se poceni proda, Več pove g.

Franz Derwuschek, Leitersberg pri Mariboru.

Majer,

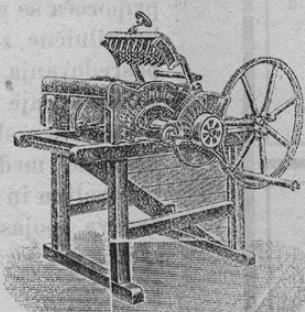
zanesljiv, dosten, z najmanje 5 delavskimi močmi, se na nekem posestvu, eno uro pešpotu od Maribora, pod jako dobrimi pogoji sprejme. Ponudbe pod: „Meierleute Post Pößnitz“, poste restante“. 685

J. Pfeifer v Hočah

(Kötsch pri Mariboru.

Tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev. Livarna za želeso in medenino ali mesing. — Stavba za žage in milne po najnižji ceni.

Novo zboljšane mlatičnice za roko K 120
 ” ” ” ” in Gepelj 140
 ” ” ” ” skopanje ra roko in Gepelj 200

Ceniki naj se zahtevajo brezplačno.

Nadviničar

sprejme se pri knez Auerspergovem gračinskem oskrbištu Bellay v Istriji pod sledečim pogoji: Nadviničar gotovo plača 60 K na mesec, vsaka moška delavska moč 2 K 40 h na dan, vsaka ženska moč 1:20 K na dan; nadalje deputati drv, mleka, vina, stanovanja, polja in vrtta, držanje svinj in perutnine. Potrebnih 5—6 delavskih moči. Viničar ali eden moških se mora razumeti na konje in v kleti. Zahteva se trezne moči. Pot se po plača.

Gepelji

za gonitbo mlatilnic po konji ali voli po novi postavi proti nezgodni izdelani, popolnoma zakrito izdelani od 160 do 180 kron brez lesa. Za vse eno letno jamstvo.

Kdor
 nima mlatičev
 naj si kipi mlatilnico st. 3, ki
 dostavi mlatiče popolnoma, kate-
 ra slamo celo nič
 ne pokvari in je
 za škopno rabo.

Pridna, ednostavna, nežna
hišinjenca
 (Stubenmädechen) ki zna tudi
 gladič oz. tudi nekaj
 šivati, dobi lepo službo pri
 Jos. Orang v Ptaju. 760

Nadviničar

sprejme se pri knez Auerspergovem gračinskem oskrbištu Bellay v Istriji pod sledečim pogoji: Nadviničar gotovo plača 60 K na mesec, vsaka moška delavska moč 2 K 40 h na dan, vsaka ženska moč 1:20 K na dan; nadalje deputati drv, mleka, vina, stanovanja, polja in vrtta, držanje svinj in perutnine. Potrebnih 5—6 delavskih moči. Viničar ali eden moških se mora razumeti na konje in v kleti. Zahteva se trezne moči. Pot se po plača.

Trgovski učenec

z dobrim šolskim spričevalom se sprejme v cerijski trgovini

J. Osenjak, Pt.

Razglas.

Deželni odbor štajerski je z odlokom z dne 23. julija t. l., štev. 29968, v smislu § 23 deželnega zakona z dne 17. aprila 1896, štev. 41, zaukazal, da se napravi letos za okoliš okrajnega zastopa ptujskega **ogledovanje govede**.

Pri tem ogledovanju bodo se licenciranim plemenskim bikom in kravam delila darila in se bode k ogledovanju pripustila goved, katera ima svoje stajališče v okolišu ptujskega okrajnega zastopa.

Delila se bodo sledeča

darila:

a) za bike:

1 državno darilo po 100 kron	100 kron
1 " " 90 "	90 "
2 državni darili " 80 "	160 "
1 državno darilo " 70 "	70 "
1 deželno darilo " 70 "	70 "
1 " " 60 "	60 "
2 deželni darili " 50 "	100 "

b) za krave:

1 državno darilo po 60 kron	60 kron
1 " " 50 "	50 "
2 državni darili " 40 "	80 "
3 " " 30 "	90 "
1 deželno darilo " 50 "	50 "
1 " " 40 "	40 "
2 deželni darili " 30 "	60 "

Razpoložena darila se smejo po določbah živinorejskega zakona v plemenskih okoliših I, IV in IX le za pinegavsko pleme, v drugih okoliših pa živalim vseh 5 domačih plemen dati.

Okoliš I obseže sledeče politične občine: mesto Ptuj, Breg in Karčovina.

Okoliš IV obseže sledeče politične občine: Pobrež, Vareja, Jurovec, Lancavas, Ternovec, Gornja Pristova, sv. Trojica, Podlehnik, Sedlašek, Novacerkev, Gruškovje in Dolena.

Okoliš IX obseže sledeče politične občine: sv. Lovrenc v slov. gor., Dragovič, Sakušak, Sagorec, Hlaponeci, Slom, Polenšak in Polanci.

Štajerski deželni odbor je tedaj gledé na § 20, točke 2 in 3 zakona za povzdigo govedarstva z dne 17. aprila 1896, deželni zakon št. 41, odredil, da sme eden razstavljalec v eni kategoriji (bike, krave) prejeti le jedno državno ali deželno darilo in da ima pravico, ako prižene k ogledovanju najmanj tri živali, ktere bi se kaktega darila vredne spoznale, do ene bronaste, ako pa prižene najmanj šest takih živali, do ene srebrne svetinje.

Te svetinje bo dala dežela in se bodo pripoznale enako kakor denarna darila od živinogledne komisije. — Ogledovanje živine bode se vršilo

V sredo, dne 6. septembra 1911, ob 8. uri zjutraj

in se mora živila pragnati pred 8. uro zjutraj na mestno živinsko sejmišče v Kanižanskem predmestju v Ptujji, na močnih vrvih privezana, ker se na pozneje prignano goved pri delitvi daril ne bi moglo ozirati.

Živinorejei, oziroma razstavljalci pa se posebno opozarjajo, da naj manj vredne živilne k ogledovanju ne priženejo.

Okrajni odbor v Ptuji, dne 10. avgusta 1911.

Načelnik :

Ornig.

